

ที่มาและความสำคัญของปัญหา

ชีวิตทุกชีวิตต่างมีความปรารถนาในการดำรงอยู่ด้วยเป้าหมายเดียวกันคือ การกินดี อยู่ดี ในสังคมที่ตนอยู่ ด้วยเป้าหมายนี้ทำให้คนแสวงหาสิ่งที่ตนต้องการ และในท่ามกลางการแข่งขันในเรื่องการกินดีอยู่ดี ของมนุษยชาตินั้น ก็เป็นตัวการสำคัญที่ทำให้เกิดความเสื่อมโทรม ของทรัพยากรธรรมชาติ ซึ่งเป็นปัจจัยพื้นฐานของการผลิต และทำให้เกิดปัญหาสิ่งแวดล้อมเป็นพิษ อันมีผลกระทบต่อทุกชีวิตไปพร้อม ๆ กัน ในขณะที่เป้าหมายของการกินดีอยู่ดี ก้าวรุดหน้าไปในทางการสร้างสรรค์เทคโนโลยีใหม่ ๆ นั้น ชีวิตของผู้คนต่างต้องประสบกับผลกระทบอันเกิดจากปัญหาทรัพยากรธรรมชาติเสื่อมโทรม และปัญหาสิ่งแวดล้อมเป็นพิษ โดยเฉพาะผู้คนที่ยากจนในประเทศเล็ก ๆ ซึ่งมีโอกาสของการดำรงชีวิตในความเจริญก้าวหน้าทางเทคโนโลยีน้อยอยู่แล้วคือ ผู้ที่รับผลกระทบอย่างใกล้ชิดที่สุด (ความรู้เรื่องสิ่งแวดล้อม 2539 : หน้า 5)

ด้วยเหตุที่ความเสื่อมโทรมของทรัพยากรธรรมชาติ และปัญหาสิ่งแวดล้อม เป็นปัญหาที่ ก่อภัย ๆ สะสมตัวเองและแผ่ขยายขอบเขตออกไปอย่างช้า ๆ แต่ทวีความรุนแรงมากขึ้นทุกขณะนั้น ในปัจจุบันกระแสความตื่นตัวด้านการพัฒนาสิ่งแวดล้อม และคุ้มครองทรัพยากรธรรมชาติจึงได้ เกิดขึ้นอย่างจริงจังทั่วโลก โดยรัฐบาลตลอดจนองค์กรเอกชน ประชาชนและสื่อมวลชน ได้หัน มาให้ความร่วมมือสอดประสานและขานรับนโยบายต่างๆ ตลอดจนจัดกิจกรรมรณรงค์ด้านการ รักษาคุณภาพสิ่งแวดล้อมอย่างกว้างขวาง รวมทั้งประเทศไทย ซึ่งได้รับการยกย่องว่าเป็นสมาชิก ของประชาคมโลกที่ใส่ใจต่อกิจการรักษาคุณภาพสิ่งแวดล้อมและการคุ้มครองทรัพยากรธรรมชาติ โดยเฉพาะอย่างยิ่งการให้ความสำคัญ ต่อแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 8 ที่มุ่ง พัฒนาทรัพยากรมนุษย์ให้มีคุณภาพและมีประสิทธิภาพ เพื่อสนองตอบความเจริญเติบโตของ ตลาดแรงงานอุตสาหกรรมและกิจการด้านเทคโนโลยีสมัยใหม่ไปพร้อม ๆ กับการสร้างจิตสำนึก ให้ประชาชนมีคุณธรรม ความรับผิดชอบต่อสิทธิ ตลอดจนหน้าที่ในการร่วมรักษาทรัพยากร ธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมให้ดำรงต่อไป

เมื่อเป็นเช่นนี้ แนวทางของการพัฒนาในปัจจุบัน จึงเริ่มเปลี่ยนแปลงเพราะว่าได้มีการนำ เอาความผิดพลาดจากอดีตมาพิจารณาทบทวน และให้ความสำคัญกับปัจจัยทางด้านสิ่งแวดล้อม มากขึ้น ตลอดจนมองเห็นว่าการพัฒนาที่ถูกต้องนั้น ควรเป็นการพัฒนาที่มุ่งยกระดับคุณภาพของ

ชีวิตให้ดีขึ้น และสูงขึ้นในทุกด้าน มากกว่าจะเป็นการดึงผลทางด้านรายได้ เศรษฐกิจ และ อุตสาหกรรม แต่เพียงประการเดียว อย่างไรก็ตามมีอยู่บ่อยครั้ง ที่มีผู้คิดว่าการอนุรักษ์สภาพแวดล้อมและทรัพยากรธรรมชาตินั้น เป็นการขัดขวางการพัฒนาและความเจริญของประเทศ ซึ่งการมองในลักษณะนี้ อาจมองได้ว่าเป็นการมองด้านเดียว เพราะในความเป็นจริงทั้งการพัฒนา และการรักษาคุณภาพสิ่งแวดล้อม เป็นเรื่องที่สามารถดำเนินการควบคู่กันไปได้ เพียงแต่ร่วมกัน พิจารณาหาจุดแห่งความสมดุล ซึ่งจะก่อให้เกิดประโยชน์ทั้งในด้านเศรษฐกิจ และสามารถรักษา คุณภาพแห่งสภาวะแวดล้อมของธรรมชาติไว้ได้ด้วย

สาเหตุของปัญหาสิ่งแวดล้อมพบว่ามีเกิดจาก...

1. การเพิ่มของประชากร (POPULATION GROWTH)

ปัจจุบันการเพิ่มของประชากรโดยเฉลี่ยทั่วโลกมีแนวโน้มสูงมากขึ้น แม้ว่าการรณรงค์ เรื่องการวางแผนครอบครัวจะได้ผลดี แต่ปริมาณการเพิ่มของประชากรก็ยังอยู่ในอัตราทวีคูณ (EXPONENTIAL GROWTH) เมื่อผู้คนมากขึ้น ความต้องการบริโภคทรัพยากรก็เพิ่มมากขึ้นทุก ทาง ไม่ว่าจะเป็นเรื่องอาหาร ที่อยู่อาศัย พลังงาน ฯลฯ

2. การขยายตัวทางเศรษฐกิจและความก้าวหน้าทางด้านเทคโนโลยี (ECONOMIC - GROWTH & TECHNOLOGICAL PROGRESS)

ความเจริญก้าวหน้าทางเศรษฐกิจนั้น ทำให้มาตรฐานในการดำรงชีวิตสูงไปด้วย มีการ บริโภคทรัพยากรเกินกว่าความจำเป็นขั้นพื้นฐานของชีวิต มีความจำเป็นต้องใช้พลังงานมากขึ้น ตามไปด้วย ในขณะที่ความก้าวหน้าทางเทคโนโลยีก็ช่วยเสริมให้วิธีการนำทรัพยากรมาใช้ได้ง่าย ขึ้นและมากขึ้น

นักวิชาการสิ่งแวดล้อมส่วนใหญ่มักจะมีความเห็นตรงกันว่า มนุษย์เป็นตัวละครสำคัญที่สุด ในการทำลายทรัพยากรธรรมชาติและสภาวะแวดล้อม โดยมีเทคโนโลยีเป็นตัวเร่ง ดังนั้นวิธีการ แก้ปัญหาสิ่งแวดล้อมที่ตรงจุดที่สุดคือการแก้ที่พฤติกรรมของคนอันเป็นสาเหตุของปัญหา ซึ่ง อาจจะได้ผลดีกว่าการใช้เทคโนโลยีตามแก้ปัญหาที่เกิดขึ้นแล้ว และกำลังเกิดขึ้นอย่างไม่สิ้นสุด เนื่องจากความละโมภและมักง่ายของมนุษย์นั่นเอง (ความรู้เรื่องสิ่งแวดล้อม 2539 : หน้า 11-12)

ปัญหาสิ่งแวดล้อมนั้น สามารถแบ่งตามประเภทของสิ่งแวดล้อมได้มากมาย ไม่ว่าจะเป็นเรื่องของ น้ำ,อากาศ,สัตว์ป่า และป่าไม้ ฯลฯ ซึ่งจะเห็นได้ว่าในปัจจุบัน สภาพแวดล้อมในทุก ๆ ด้านของกรุงเทพมหานคร กำลังจะเรียกได้ว่าเข้าสู่ภาวะวิกฤติ จากเหตุการณ์น้ำท่วมครั้งใหญ่เมื่อปลายปี พ.ศ. 2538 เป็นสิ่งที่แสดงให้เห็นถึงสภาพความเสื่อมโทรม และความร่อยหรอของทรัพยากรป่าไม้ในประเทศไทย ซึ่งเป็นผลพวงมาจากฝีมือของมนุษย์เองทั้งนั้น และไม่เพียงเท่านี้ทางรัฐบาลยังได้ประกาศเตือนถึงความเดือดร้อนของอุทกภัยที่จะมาถึงในช่วงปลายปี พ.ศ.2539 อีก เสมือนกับว่าคงไม่มีมาตรการใด ๆ ที่จะมาหยุดยั้งความร้ายแรงที่จะเกิดขึ้นได้ ประชาชนที่จะรับเคราะห์กรรมคงทำได้แต่เพียงหาทางป้องกันชีวิตและทรัพย์สินของตนให้ดีที่สุด เพราะจะมาปลูกต้นไม้ทดแทนในขณะนี้ก็คงจะไม่สามารถแก้ปัญหาเฉพาะหน้าได้

“ป่าไม้” จึงนับได้ว่าเป็นทรัพยากรธรรมชาติที่มีความบอบบาท และมีความสำคัญมาก เนื่องจากเป็นตัวแปรสำคัญ ที่จะก่อให้เกิดปัจจัยอื่น ๆ ตามมา นั่นคือ เมื่อไม่มีป่าไม้ ก็จะทำให้เกิดปัญหาสิ่งแวดล้อมด้านอื่น ๆ อาทิ

- ปัญหาน้ำท่วม , น้ำแล้ง
- ปัญหาหน้าดินพังทลาย
- อากาศเป็นพิษ
- ฝนไม่ตกตามฤดูกาล
- สัตว์ป่าไม่มีที่อยู่อาศัย ฯลฯ

จะเห็นได้ว่า “ป่าไม้” เป็นต้นกำเนิดของหลาย ๆ สรรพสิ่งในโลก และถือได้ว่าเป็นทรัพยากรธรรมชาติที่มีความสำคัญมาก สมควรอย่างยิ่งได้รับการอนุรักษ์ไว้ เพื่อที่จะได้ไม่เกิดเป็นปัญหาที่ร้ายแรงซ้ำรอยประวัติศาสตร์ในรุ่นลูกหลานอีก

แต่ปัจจุบันกลับพบว่า พื้นที่ป่าไม้ของทั้งประเทศไทยเหลืออยู่เพียง 25.60 % ของพื้นที่ประเทศ แสดงให้เห็นว่าช่วงระยะเวลา 2 ปี (พ.ศ.2537-2538) ได้สูญเสียพื้นที่ป่าไม้ไปกว่า 1,333 ล้านไร่ (สื่อธุรกิจ 10 ส.ค. 39 : หน้า 30)

สถิติพื้นที่ป่าไม้ในประเทศไทย		
พื้นที่	ล้านไร่	ร้อยละ
พื้นที่ประเทศไทย	320.69	100
พื้นที่ป่าไม้ พ.ศ. 2504	171.02	53.33
พื้นที่ป่าไม้ พ.ศ. 2525	97.88	30.52
พื้นที่ป่าไม้ พ.ศ. 2531	94.29	29.40
พื้นที่ป่าไม้ พ.ศ. 2532	89.63	28.03
พื้นที่ป่าไม้ พ.ศ. 2534	85.44	26.64
พื้นที่ป่าไม้ พ.ศ. 2536	83.43	26.02
พื้นที่ป่าไม้ พ.ศ. 2538	82.10	25.60

หมายเหตุ - พื้นที่ที่ลดลงจากปี 2526 ถึงปี 2538 นั้นลดลง 1,333,000 ไร่

ข้อมูล - ส่วนวิเคราะห์ทรัพยากรป่าไม้ กรมป่าไม้

ปัญหาหลักที่ผ่านมา ในเรื่องของการตัดไม้ทำลายป่านั้นคือ มนุษย์นั่นเอง แม้ว่ารัฐบาลหลายคณะได้มีความพยายาม และมีมาตรการหลายประการในการรักษาพื้นที่ป่า ไม่ว่าจะเป็นการตั้งเป้าหมายพื้นที่ป่า หรือการปิดป่า รวมไปถึงโครงการจัดพื้นที่ทำกินให้ราษฎรในพื้นที่ป่าสงวนเสื่อมโทรม แต่มาตรการเหล่านี้ล้วนไม่ประสบความสำเร็จในการรักษาพื้นที่ป่า เพราะปัญหาอยู่ที่ความเชื่อของประชาชนแบบเดิม ๆ ที่ว่ามีแต่เฉพาะเจ้าหน้าที่ของรัฐและธุรกิจเอกชนรายใหญ่ ๆ เท่านั้น ที่จะสามารถพิทักษ์ป่า และเพิ่มพื้นที่ของป่าได้ แต่ประชาชนกลับเป็นผู้ทำลายป่าเสียเอง ไม่มีศักยภาพในการรักษาป่าแต่อย่างใด

รัฐบาลหลาย ๆ คณะจึงได้พยายามที่จะกำหนดมาตรการนานัปการ เพื่อรักษาพื้นที่ป่า ที่นับวันมีแต่จะลดน้อยลง เพราะอัตราการทำลายมีมากกว่าการเสริมสร้าง ปี พ.ศ. 2539 คณะกรรมการสิ่งแวดล้อมแห่งชาติ จึงได้กำหนดนโยบายและแผนการส่งเสริม และรักษาคุณภาพสิ่งแวดล้อมแห่งชาติระยะยาวขึ้น โดยมีระยะเวลา 20 ปี (พ.ศ.2540-2559) ให้ทุกฝ่ายได้มีส่วนร่วมในการพัฒนา และอนุรักษ์สิ่งแวดล้อมอย่างจริงจัง ซึ่งได้มีการกำหนดนโยบาย 6 ประการ ดังนี้

1. นโยบายทรัพยากรธรรมชาติเพื่อเป็นฐานในการพัฒนาทรัพยากรธรรมชาติอย่างยั่งยืน เน้นรายละเอียดให้มีพื้นที่ป่าไม้ร้อยละ 50 ของพื้นที่ประเทศ โดยมีพื้นที่ป่าอนุรักษ์ไม่น้อยกว่าร้อยละ 30 ส่วนทรัพยากรชายฝั่งทะเลจะต้องสงวนพื้นที่ป่าชายเลนไม่ต่ำกว่า 1 ล้านไร่

2. ร่างนโยบายเรื่องการควบคุมมลพิษ แก่ไข่มลพิษคุณภาพน้ำโดยควบคุมให้อยู่ในระดับมาตรฐานที่เหมาะสมไม่เป็นอันตรายต่อสุขภาพประชาชน โดยกำหนดให้เทศบาลและสุขาภิบาลทั่วประเทศมีระบบรวบรวม และบำบัดน้ำเสีย รวมระบบกำจัดมูลฝอย และสิ่งปฏิกูล ระบบการกำจัดกากของเสียอันตรายและสารอันตรายอย่างมีประสิทธิภาพ

3. นโยบายอนุรักษ์ คุ้มครอง และฟื้นฟูแหล่งธรรมชาติ และแหล่งศิลปกรรมเพื่อมรดกของประเทศ

4. ชุมชนทุกระดับจะต้องมีการจัดการสิ่งแวดล้อมชุมชนพื้นที่สีเขียว เพื่อเสริมสร้างคุณภาพชีวิตของประชาชนที่เหมาะสม

5. การเข้าไปมีส่วนร่วมของชุมชนทุกระดับและจิตวิญญาณ ในการจัดการแผนสิ่งแวดล้อมในระดับท้องถิ่น

6. การพัฒนาเทคโนโลยีเพื่อสิ่งแวดล้อม เน้นการพัฒนาส่งเสริมการจัดการคุณภาพสิ่งแวดล้อมในเชิงเทคโนโลยี

จะเห็นได้ว่า นโยบายข้อแรกได้ระบุให้มีพื้นที่ป่าไม้ร้อยละ 50 ของพื้นที่ประเทศ โดยให้มีพื้นที่อนุรักษ์ไม่น้อยกว่าร้อยละ 30 และทรัพยากรชายฝั่งทะเลจะต้องสงวนพื้นที่ป่าชายเลนไม่ต่ำกว่า 1 ล้านไร่

การวางแผนจัดการสิ่งแวดล้อมระยะยาว 20 ปี ดังกล่าวนี้นับได้ว่าเป็นมิติใหม่ของการจัดการด้านสิ่งแวดล้อมโดยเฉพาะด้านป่าไม้ เนื่องจากการลดลงของพื้นที่ป่าไม้ในปัจจุบัน มีผลกระทบอย่างกว้างขวางต่อประชาชน ทั้งในชนบทและในเมืองที่ผ่านมา ไม่ว่าจะเป็น ปัญหาน้ำท่วม น้ำแล้ง , มลพิษในแหล่งน้ำและอากาศ

แต่อย่างไรก็ตาม ปัจจัยที่เป็นตัวทำลายทรัพยากรป่าไม้ ไม่ว่าจะเป็นปัจจัยที่เกิดจากความล้มเหลวในด้านนโยบายการจัดการทรัพยากรป่าไม้ในอดีตที่ผ่านมา หรือปัจจัยพื้นฐานที่มักจะอ้างกันเสมอ ๆ ว่ามีสาเหตุหลักมาจากการเพิ่มของจำนวนประชากรที่มีความต้องการใช้ทรัพยากรมากขึ้น การขยายที่ดินทำกินของเกษตรกรรายย่อย การทำไร่เลื่อนลอยของชาวเขา และการบุกรุกตัดไม้อย่างผิดกฎหมาย โดยนายทุนและราษฎรทั่วไป ทำให้เกิดความเห็นโดยทั่วไปว่า การที่จะจัดการทรัพยากรป่าไม้ได้อย่างยั่งยืน หรือการที่จะรักษาป่าไม้ไว้เพื่อสามารถอำนวยประโยชน์ให้ประเทศชาติได้มีทรัพยากรเหล่านี้ไว้ไม่ให้ถูกทำลาย ไม้อาจจะทำให้เกิดขึ้นได้จริง

ถึงแม้ว่าในปัจจุบัน กระแสการอนุรักษ์จะส่งผลให้ประชาชนมีการตื่นตัว ตระหนักถึงความสำคัญของสภาพแวดล้อมมีทรัพยากรป่าไม้เป็นองค์ประกอบสำคัญ ประชาชนทั่วโลกเริ่มมองเห็นความสำคัญของความหลากหลายทางชีวภาพ (BIOLOGICAL DIVERSITY) ของป่าในเขตร้อนซึ่งประเทศไทยมีอยู่จำนวนมากกำลังถูกจับตามอง ความเสื่อมโทรมของทรัพยากรป่าไม้ เช่น ที่เป็นอยู่ย่อมส่งผลเสียอย่างรุนแรงต่อความหลากหลายทางชีวภาพที่นานาประเทศต่างให้ความสำคัญ ในการที่จะเข้ามามีส่วนร่วมในการปกป้องคุ้มครอง ความพยายามที่จะรักษาทรัพยากรธรรมชาติให้คงอยู่ตลอดไปอย่างยั่งยืน ได้มีมาตรการในการจัดการพื้นที่ป่าไม้ให้เข้มแข็งยิ่งขึ้นในรูปของป่าอนุรักษ์ประเภทต่าง ๆ เช่น เขตอุทยานแห่งชาติ เขตรักษาพันธุ์สัตว์ป่า เขตห้ามล่าสัตว์ป่า สวนพฤกษศาสตร์ สวนรุกขชาติ และวนอุทยาน เขตต้นน้ำลำธาร ตลอดจนพื้นที่อนุรักษ์ป่าชายเลน ล้วนแล้วแต่เป็นพื้นที่ป่าไม้ที่ทรงคุณค่าควรแก่การสงวนรักษาไว้ทั้งสิ้น

เพราะทรัพยากรธรรมชาติที่สำคัญในพื้นที่เหล่านี้ หากสูญหายไปแล้ว ไม่มีหนทางที่จะฟื้นกลับมาได้อีกเลย อย่างไรก็ตาม ความพยายามที่จะรักษาทรัพยากรป่าไม้ให้คงอยู่ตลอดไปเพื่ออำนวยประโยชน์อย่างยั่งยืน กำลังได้รับความสนับสนุนจากมหาชนอย่างกว้างขวาง และหนักแน่นยิ่งขึ้นเรื่อยมา ประชาชนโดยทั่วไปได้ตระหนักมากยิ่งขึ้นว่าการจัดการทรัพยากรป่าไม้ อย่างยั่งยืนต้องอาศัยความร่วมมือ และการประสานการดำเนินงานอย่างกว้าง ๆ จากทุกฝ่ายในสังคม อีกทั้งต้องอาศัยความรู้ และความชำนาญที่เข้าถึงแก่นแท้ของปัญหา เพื่อที่จะสามารถแก้ไขปัญหาได้อย่างมีประสิทธิภาพ

จะเห็นว่าในปัจจุบัน หน่วยงานรัฐบาล รัฐวิสาหกิจ รวมถึงองค์กรธุรกิจเอกชนต่าง ๆ ก็ได้เข้ามามีบทบาทสำคัญในการอนุรักษ์ป่าไม้หลายหน่วยงานด้วยกัน อาทิ

- โครงการอนุรักษ์ป่าไม้ และสัตว์ป่า ในพื้นที่รอยต่อ 5 จังหวัดภาคตะวันออก

- โครงการปลูกป่าของการปิโตรเลียมแห่งประเทศไทย
- โครงการค่ายเกษตรกรน้อมรักษ์ป่า จ.นครพนม ของมูลนิธิพัฒนาชีวิตชนบท
- โครงการโอเรียนทอล ฟรินเซส เพื่อสิ่งแวดล้อม
- โครงการปลูกต้นไม้ตามแนวถนน และสถานที่ราชการ จ.ระยอง
- โครงการสวนป่าเฉลิมพระเกียรติสมเด็จพระนางเจ้าสิริกิติ์ พระบรมราชินีนาถ
- โครงการป่าในเมือง “ธานีบุรีรัมย์” ขององค์กรพัฒนาเอกชน
- โครงการปลูกต้นไม้คนละต้น เพื่อรักษาสิ่งแวดล้อมทางธรรมชาติ ของมณฑลทหารบก
ที่ 33

กระแสแห่งการอนุรักษ์ป่าไม้ของประชาชน และหน่วยงานต่าง ๆ นั้นได้มีบทบาท ในสังคมมากขึ้นทุกขณะ ซึ่งส่วนสำคัญอย่างยิ่งที่จะลืมไม่ได้ก็คือ การเริ่มต้นพัฒนาที่ทรัพยากรมนุษย์ในเรื่องป่าไม้ก่อนเป็นอันดับแรก เพราะตามที่กล่าวมาแล้วข้างต้นว่า มนุษย์เป็นตัวการสำคัญในการทำลายป่าไม้ ดังนั้นการพัฒนาจึงควรเริ่มต้นที่ ประชากรในสังคม

โดยเฉพาะอย่างยิ่งการเริ่มต้นที่การสร้างความรู้ ความตระหนัก รวมถึงจิตสำนึกในการมีส่วนร่วมอนุรักษ์ทรัพยากรป่าไม้ กับเยาวชนไทย นับว่าเหมาะสมที่สุด เพราะเยาวชนนั้นหมายถึง ผู้ที่จะเติบโตขึ้นไปเป็นอนาคต และกำลังสำคัญในการพัฒนาประเทศชาติ ประกอบกับเป็นวัยแห่งการเรียนรู้ พร้อมทั้งจะสร้างสรรค์สิ่งต่าง ๆ ที่อยู่รอบตัวให้มีคุณภาพ

ดังนั้น เยาวชน จึงถือได้ว่าเป็นกลุ่มทรัพยากรมนุษย์ที่มีคุณค่ายิ่ง สมควรที่จะได้รับการถ่ายทอดความรู้ ความเข้าใจ รวมถึงแนวทางในการป้องกันแก้ไขปัญหาต่าง ๆ ที่เกิดขึ้นในเรื่องทรัพยากรป่าไม้มากที่สุด และในงานวิจัยชิ้นนี้ได้เลือกศึกษา เยาวชน ในจังหวัดกาญจนบุรี เนื่องจากจังหวัดกาญจนบุรี เป็นจังหวัดที่มีพื้นที่ป่าไม้มากที่สุดในแถบภาคตะวันตก ของประเทศไทย กล่าวคือ พื้นที่ทั้งจังหวัดประมาณ 12,718,750 ไร่ เป็นพื้นที่ป่าไม้ประมาณ 7,472,388 ไร่ คิดเป็นร้อยละ 61 (ข้อมูลจาก สำนักงานศึกษาธิการจังหวัดกาญจนบุรี) แต่ในขณะที่เดียวกัน ก็พบว่ามีอัตราของการตัดไม้ทำลายป่ามากเช่นเดียวกัน ในปัจจุบันพบว่าพื้นที่ป่าถูกบุกรุกและทำลายเป็นจำนวนมาก วิจัยชิ้นนี้จึงมีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาความรู้ ความตระหนัก รวมถึงการมีส่วนร่วมในการอนุรักษ์ป่าไม้ของกลุ่มเยาวชน เพื่อที่จะเป็นแนวทาง และเป็นประโยชน์ต่อหน่วยงานต่าง ๆ ในการจัดโครงการรณรงค์ด้านสิ่งแวดล้อม โดยเฉพาะเรื่องป่าไม้ต่อไป

นอกจากนี้ ปัจจัยสำคัญในการถ่ายทอดข่าวสาร รวมถึงสร้างความตระหนักและจิตสำนึก ในการอนุรักษ์ป่าไม้นั้น คงต้องอาศัยความร่วมมือจากสถาบันต่าง ๆ ในสังคมทุกฝ่ายเข้าร่วม ประสานงานกันอย่างจริงจัง และโดยเฉพาะอย่างยิ่งสถาบันที่จะมีบทบาทในการให้ข้อมูลข่าวสาร รวมถึงสร้างกระแสแห่งการอนุรักษ์ป่าไม้ได้มากที่สุดก็คงจะหนีไม่พ้น “สื่อมวลชน”

เพราะสื่อมวลชน ทุก ๆ ประเภท ไม่ว่าจะเป็น โทรทัศน์ , วิทยุ , หนังสือพิมพ์ ฯลฯ ต่าง ก็ถือได้ว่าเป็นเสมือนแหล่งข้อมูลข่าวสารของประชาชนในทุก ๆ ด้าน เป็นสื่อที่มีประสิทธิภาพ มากในการกระจายข้อมูลข่าวสารในระยะเวลาอันรวดเร็ว ประกอบกับมีบทบาทและอิทธิพลสูง มากในสังคมปัจจุบัน

งานวิจัยชิ้นนี้ จึงได้จัดทำขึ้น โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาพฤติกรรมในการเปิดรับข่าวสาร สิ่งแวดล้อมด้านป่าไม้ ของเยาวชนไทยในจังหวัดกาญจนบุรี และศึกษาถึงความสัมพันธ์ระหว่างการเปิดรับข่าวสารสิ่งแวดล้อมด้านป่าไม้ กับความรู้ ความตระหนัก และการมีส่วนร่วมในการอนุรักษ์ป่าไม้ของกลุ่มเป้าหมาย ว่าจะเป็นไปได้ในทิศทางใด

วัตถุประสงค์ในการวิจัย

1. เพื่อศึกษาและเปรียบเทียบ พฤติกรรมการเปิดรับข่าวสารสิ่งแวดล้อมด้านป่าไม้ รวมถึงความรู้ ความตระหนัก และการมีส่วนร่วมในการอนุรักษ์ป่าไม้ของเยาวชนในจังหวัดกาญจนบุรี จำแนกคุณลักษณะทางประชากร
2. เพื่อศึกษาความสัมพันธ์ระหว่าง พฤติกรรมการเปิดรับข่าวสารสิ่งแวดล้อมด้านป่าไม้ กับความรู้ ความตระหนัก และการมีส่วนร่วมในการอนุรักษ์ป่าไม้ ของเยาวชนในจังหวัดกาญจนบุรี

สมมติฐานการวิจัย

1. เยาวชนในจังหวัดกาญจนบุรีที่มีลักษณะทางประชากร ได้แก่ เพศ , อายุ , การศึกษา แตกต่างกัน จะมีพฤติกรรมการเปิดรับข่าวสารสิ่งแวดล้อมด้านป่าไม้แตกต่างกัน

2. เยาวชนในจังหวัดกาญจนบุรีที่มีลักษณะทางประชากร ได้แก่ เพศ , อายุ , การศึกษาแตกต่างกัน จะมีความรู้ ความตระหนัก และการมีส่วนร่วมในการอนุรักษ์ป่าไม้แตกต่างกัน

3. การเปิดรับข่าวสารสิ่งแวดล้อมด้านป่าไม้ของเยาวชนในจังหวัดกาญจนบุรี มีความสัมพันธ์กับความรู้ในการอนุรักษ์ป่าไม้

4. การเปิดรับข่าวสารสิ่งแวดล้อมด้านป่าไม้ของเยาวชนในจังหวัดกาญจนบุรี มีความสัมพันธ์กับความตระหนักในการอนุรักษ์ป่าไม้

5. การเปิดรับข่าวสารสิ่งแวดล้อมด้านป่าไม้ของเยาวชนในจังหวัดกาญจนบุรี มีความสัมพันธ์กับการมีส่วนร่วมในการอนุรักษ์ป่าไม้

6. ความรู้ในการอนุรักษ์ป่าไม้ มีความสัมพันธ์กับความตระหนักในการอนุรักษ์ป่าไม้ของเยาวชนในจังหวัดกาญจนบุรี

7. ความรู้ในการอนุรักษ์ป่าไม้ มีความสัมพันธ์กับการมีส่วนร่วมในการอนุรักษ์ป่าไม้ของเยาวชนในจังหวัดกาญจนบุรี

8. ความตระหนักในการอนุรักษ์ป่าไม้ มีความสัมพันธ์กับการมีส่วนร่วมในการอนุรักษ์ป่าไม้ของเยาวชนในจังหวัดกาญจนบุรี

นิยามศัพท์ในการวิจัย

พฤติกรรมในการเปิดรับข่าวสาร หมายถึง ความถี่ และลักษณะการเปิดรับสื่อประเภทต่าง ๆ ได้แก่ โทรทัศน์ วิทยุ หนังสือพิมพ์ ฯลฯ ของประชาชนกลุ่มเป้าหมาย ซึ่งในการวิจัยครั้งนี้ หมายถึง พฤติกรรมในการเปิดรับข่าวสารสิ่งแวดล้อมด้านป่าไม้

สิ่งแวดล้อม หมายถึง ทุกสิ่งทุกอย่างที่อยู่รอบตัวมนุษย์ทั้งที่มีชีวิต และไม่มีชีวิต อาจเกิดขึ้นเองตามธรรมชาติ หรือเป็นสิ่งที่มนุษย์สร้างขึ้น เช่น ป่าไม้ , อากาศ , น้ำ , อาคารบ้านเรือน ฯลฯ ซึ่งในการวิจัยครั้งนี้จะศึกษาสิ่งแวดล้อมด้านป่าไม้

เยาวชน หมายถึง บุคคลที่จะเติบโตต่อไปในอนาคต และเป็นฐานกำลังที่สำคัญในการพัฒนาประเทศชาติในวันข้างหน้า ซึ่งในการวิจัยครั้งนี้จะศึกษาเยาวชนที่อาศัยอยู่ในจังหวัดกาญจนบุรี มีอายุระหว่าง 15 - 25 ปี

ความรู้ หมายถึง การรู้และเข้าใจในสภาพเรื่องราว ข้อเท็จจริง ตลอดจนสภาพปัญหาต่าง ๆ เกี่ยวกับสิ่งแวดล้อมเรื่องป่าไม้ รวมถึงความรู้ในการอนุรักษ์ป่าไม้

ความตระหนัก หมายถึง การเข้าใจ และมองเห็นถึงความสำคัญของป่าไม้ รวมถึงปัญหาต่าง ๆ ที่เกิดขึ้น ตลอดจนมีจิตสำนึกที่จะอนุรักษ์ป่าไม้ให้คงอยู่สืบไป

การมีส่วนร่วม หมายถึง การให้ความร่วมมือ ตลอดจนเข้าร่วมในกิจกรรม หรือโครงการต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องกับการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อมด้านป่าไม้

ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ

1. ทำให้สามารถทราบถึง ความสัมพันธ์ระหว่างพฤติกรรมในการเปิดรับข่าวสารสิ่งแวดล้อมด้านป่าไม้ กับความรู้ ความตระหนัก และการมีส่วนร่วม ในการอนุรักษ์ป่าไม้ ของเยาวชนไทย เพื่อเป็นประโยชน์และแนวทางสำหรับหน่วยงาน หรือองค์กรสื่อมวลชนที่จะใช้เป็นแนวทางในการผลิตรายการต่าง ๆ เกี่ยวกับการรณรงค์สิ่งแวดล้อม โดยเฉพาะเรื่องป่าไม้

2. ผลจากการวิจัยในครั้งนี้ จะสามารถนำไปใช้ประโยชน์ในการวางแผนโครงการเผยแพร่ความรู้ ความเข้าใจ ตลอดจนปลูกจิตสำนึกในการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อม โดยเฉพาะอย่างยิ่งเรื่องป่าไม้ ให้สอดคล้องและเหมาะสมกับกลุ่มผู้รับสาร ซึ่งมีสถานภาพทางสังคมที่แตกต่างกัน